

Co je a co není aktivní občanství?

Čas: 45 minut

- Cíle:**
- Žák posuzuje různé typy činností z hlediska přijatelnosti a projevu aktivního občanství.
 - Žák zdůvodňuje své rozhodnutí a diskutuje s ostatními ve skupině.

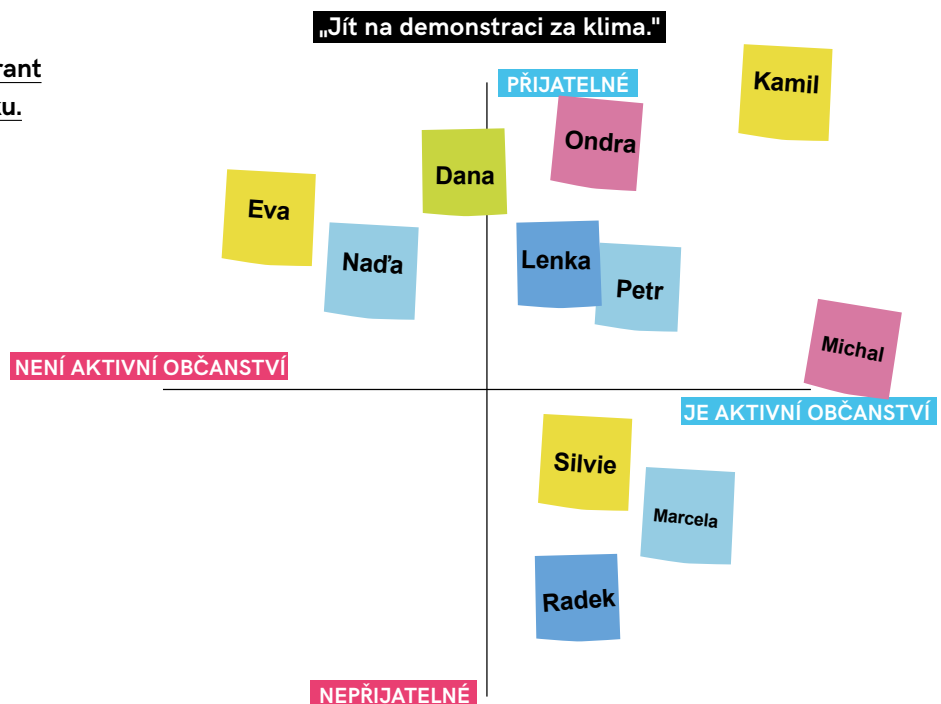
Shrnutí: Žáci přemýšlí, které z typů činností považují za aktivní občanství a které ne, a zároveň posuzují, jestli je pro ně osobně daná aktivita na podporu ochrany klimatu přijatelná, či nikoliv. Během aktivity se pohybují po třídě a svou odpověď vyjadřují tak, že zaujmou místo v kvadrantu vytvořeném pomocí lepicí pásky na podlaze. Své postoje zdůvodňují a společně o nich diskutují. Postupně vytváří a testují kritéria pro vymezení pojmu aktivní občanství a sdílí, jak mají individuálně nastavené hranice své potenciální občanské angažovanosti.

Pomůcky: lepicí páska nebo provázek, vytištěné kartičky s popisem akcí (**Příloha**)

Postup:

1. Vytvořte ve třídě či venku kvadrant pomocí lepicí pásky nebo provázku.

Na konce os umístěte jejich popis.

2. Vysvětlete žákům, že obě osy kvadrantu představují škálu.

Horizontální osa je škálou od toho, co lze považovat za aktivní občanství, po to, co zcela jistě nelze. Vertikální osa je škálou od toho, co je pro žáky osobně přijatelné, po to, co je pro ně rozhodně nepřijatelné.

3. Řekněte žákům, že budete postupně číst různé typy činností a oni je budou posuzovat ze dvou hledisek.

U každé aktivity tedy sami za sebe zváží, jestli si umí či neumí představit, že by danou aktivitu podnikli, a jestli je či není daná činnost projevem aktivního občanství. Svou odpověď vyjádří tak, že si najdou příslušné místo v kvadrantu a tam si stoupnou.

4. Na jednoduchém příkladu vyzkoušejte, zda všichni porozuměli instrukcím.

5. Vyberte alespoň 5 činností viz (Příloha**) a postupně je představte žákům.**

Po každé činnosti nechte žáky zaujmout místo v kvadrantu a dejte jim čas, aby mohli zdůvodnit své rozhodnutí. Pokud pracujete ve velké skupině, nechte nejprve pobavit se spolu ty, kdo stojí blízko sebe. Následně přejděte ke sdílení v celé skupině.

Některé typy činností mohou otevřít zajímavou diskuzi. Domluvte si proto společně několik pravidel:

- mluví vždy jen jeden a ostatní naslouchají
- vzájemně nehodnotíme své názory a postoje

- snažíme se své postoje podložit argumenty či zdůvodnit
- je v pořádku změnit názor
-

Zdůrazněte také, že rozhodnutí o přijatelnosti dané činnosti je každého osobní volbou. Naopak posoudit, zda něco je či není aktivním občanstvím, můžeme podle určitých kritérií. Shodnete se na nich?

TIP: v průběhu diskuse můžete vy nebo někdo ze žáků zachycovat kritéria aktivního občanství, která zazní v diskuzi.

6. Zrekapitulujte, která kritéria aktivního občanství v diskuzi zazněla.

Ověřte se žáky, zda kritéria podle nich platí kritéria pro všechny činnosti, které jste posuzovali. Vzniká někde zajímavý rozpor? Výstupy můžete porovnat s informacemi v infoboxu.

INFOBOX:

Aktivní občanství vždy představuje nějakou formu zapojení se do společenských nebo politických procesů. Může mít přitom řadu podob od účasti ve volbách přes dobrovolnictví, účast na různých shromážděních či protestech po zapojení do rozhodování, zájem o veřejné dění či třeba vedení kritické diskuze. Aktivní občan se trvale zajímá o své okolí a v rámci svých možností se snaží angažovat ve věcech, které mu přijdou důležité.

V našem kulturním kontextu je smyslem občanské angažovanosti přispívat k dobrému fungování demokracie a kvality života ve společnosti. K tomu patří i podpora lidských práv či dobrého životního prostředí. Iniciativy, které naopak lidská práva nerespektují, porušují či vyzývají k nenávisti, nelze považovat za aktivní občanství. Každý aktivní občan by měl respektovat platné právní předpisy.

Specifickou kategorií aktivního občanství je přitom tzv. občanská neposlušnost. Jde obvykle o formu protestu nebo odporu, která spočívá v úmyslném porušení zákona nebo pravidel, aby se upozornilo na nějaký problém nebo nespravedlnost. Při jejím posuzování se bere v úvahu účel, míra násilí, otevřenost a transparentnost a zda šlo skutečně o nouzový stav, který nenabízel jiné možné řešení. Jako taková může vést k právním postihům.

7. Ohlédněte se společně za aktivitou. Můžete žákům položit následující otázky:

- Na čem jste se jako skupina nejvíce shodovali?
- Kde jste se rozcházelí?
- Díky čemu jsou pro vás některé činnosti přijatelnější než jiné?
- Která kritéria aktivního občanství vám připadají nejdůležitější?
- Jaké další činnosti bychom mohli umisťovat na takovou škálu?

8. Vytvořte si zásobník nápadů na společnou činnost.

Vyzvěte žáky, aby každý za sebe napsal na papír 2-3 činnosti, které by rád někdy podnikl a co by k tomu potřeboval. Sepište si společný seznam činností, které jsou pro většinu týmu přijatelné a proč – mohou se stát inspirací pro váš budoucí projekt. .